Initiatiefvoorstel

Datum Raadsvergadering:

Agenda nr:

Onderwerp: realisatie Milieu Educatief Centrum (MEC)

Van: Hans Wierema en Erik Vissers

Email: hans.wierema@gemeenteraadetten-leur.nl; erik.vissers@gemeenteraadetten-leur.nl

Aan de leden van de raad.

Voorstel

1. Het college te verzoeken om, net als bij de sportverenigingen, op basis van een recht van opstal grond beschikbaar te stellen zonder dat daarvoor een erfpachtcanon wordt geheven
2. De steun uit te spreken voor het realiseren van een multifunctioneel gebouw met een kinderboerderij zoals beschreven in dit voorstel

Inleiding

In programma 5 van ons raadsprogramma, ‘duurzaam denken en doen in Etten-Leur’ namen we het volgende op: “Duurzaam denken en doen gaat om het vinden van evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen: we kijken naar de huidige behoeften die mensen hebben en hoe die in de toekomst ontwikkeld kunnen worden zonder dat de mensen, het milieu of de economie in gevaar komen. Het is dus een zeer breed begrip en raakt in veel opzichten ons leven en onze omgeving. Duurzaamheid is meer dan alleen energie duurzaam opwekken. Het gaat ook om klimaat, behoud van natuur, voorkomen en hergebruiken van afval, biodiversiteit en circulaire economie. Samen hebben we de opgave onze leefomgeving goed door te geven aan volgende generaties. Samen met inwoners, regiogemeenten en partners als woningcorporaties, waterschap, energieleveranciers, netbeheerders, landbouw- en natuurorganisaties en ontwikkelaars werken we aan duurzame oplossingen.”

Eén van de effecten die de gemeenteraad met dit programma wil bereiken luidt: “Een duurzame woon- en leefomgeving creëren en een duurzame gemeente zijn.”

Beoogd effect en evaluatie:

Samen met een aantal verenigingen, stichtingen en de gemeente een multifunctioneel gebouw te creëren met daarin ruimte voor diverse verenigingen en stichtingen die actief zijn op het gebied van milieu en duurzaamheid. Dit om een bijdrage te leveren aan het creëren van een duurzame woon- en leefomgeving en een duurzame gemeente te zijn.

Argumenten

1.1. Er leeft al lang de wens om een MEC in Etten-Leur te realiseren Het MEC als centrale locatie voor educatie op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid

Binnen Etten-Leur bestaan verschillende initiatieven, verenigingen en stichtingen die zich met de genoemde onderwerpen bezighouden in de breedste zin. Door deze initiatieven op dezelfde locatie te huisvesten, kunnen zij elkaar versterken en met minder financiële middelen hun doel bereiken. Hieronder lichten we de verschillende initiatieven nader toe.

De Stichting Natuur- en MilieuEducatie Etten-Leur is opgericht op 6 oktober 2010. Het doel van deze stichting is kennis over te dragen, zodat bewustwording ontstaat om actief bij te willen dragen aan verbetering van het milieu en klimaat. Dat doet de stichting op professionele (schoolse) wijze, maar ook spelenderwijs. De stichting heeft ervoor gekozen dat te doen aan de hand van de voedselkringloop waar de mens deel van uitmaakt.

IVN Dintel- en Marklanden is de lokale afdeling van IVN in de gemeentes Etten-Leur, Moerdijk en Halderberge. Het merendeel van hun activiteiten is gericht op Natuur Educatie. Het leren en laten beleven over en met de natuur is het uitgangspunt. De gedachte daarachter is dat als je meer weet van de natuur, dat je je ook makkelijker kunt en wilt inzetten voor de natuur.

Het Bijengilde Etten-Leur is een enthousiaste vereniging van bijenliefhebbers die gepassioneerd zijn over het welzijn van bijen en de cruciale rol die ze spelen in het ecosysteem. Hun missie is het om bewustzijn te creëren, kennis te delen en actie te ondernemen om de bijenpopulatie te ondersteunen en te beschermen.

De energiecoöperatie DuurSaam Etten-Leur is een zelfstandige bewonersorganisatie, zonder winstoogmerk en bestaat uit vrijwilligers, die streeft naar een duurzame samenleving. Daarvoor geven ze voorlichting en organiseren ze concrete duurzame projecten in onze gemeente.

Om de boodschap uit te kunnen dragen, zichtbaar te maken, om les te geven, om te spelen, om elkaar rond de diverse thema‘s te ontmoeten, is een plek nodig, een centrum.
Een Milieu- en Educatief centrum (MEC), gecombineerd met een kinderboerderij, een ‘Groene BSO’ en een plaats voor een zinvolle dagbesteding, biedt hiervoor veel mogelijkheden en oplossingen.

Doel van het centrum:

- Het overdragen van kennis, zodat een grotere bewustwording ontstaat om actief te willen werken aan een duurzame leefomgeving, waardoor mede een positieve bijdrage geleverd wordt aan het milieu en het klimaat. Het gaat hierbij om kennis op het gebied van natuur, milieu, voedsel en mogelijkheden voor duurzame energie opwek en opslag
- Op een ‘klantvriendelijke’ manier wijzen op het milieubewust en energiezuinig omgaan met de leefomgeving.
- Komen tot een aantrekkelijk aanbod en een efficiënt gebruik van middelen en ruimte, door een slimme combinatie van gebruikers en aanbieders. Het centrum biedt ook een thuisbasis waar de vrijwilligers van de betrokken organisaties samenkomen, plannen maken en plannen realiseren. Ook is er ruimte voor de opslag van noodzakelijke materialen van de betrokken organisaties.
- Door de opzet van dit ‘product’ zorgen dat marktpartijen graag willen deelnemen en een bijdrage leveren. Zij worden partner.

Sleutelwoord hierbij is samenwerking. Samenwerking tussen de verschillende genoemde partners, de gemeente en marktpartijen.

1.2. In het gebouw van een MEC kunnen meerdere verenigingen onderdak krijgen

Het is nadrukkelijk de bedoeling dat meerdere verenigingen de ruimte in het MEC gaan gebruiken. Concreet gaat het hierbij om het MEC zelf, het Bijengilde Etten-Leur, IVN Etten-Leur en Duursaam Etten-Leur.

1.3. Een MEC moet met zelfwerkzaamheid gerealiseerd worden en moet ook eigen inkomsten kunnen genereren

Het is de bedoeling dat de organisaties die samenwerken in het MEC zelf het gebouw financieren, realiseren en beheren.

Om inkomsten te genereren en daarmee de exploitatie sluitend te krijgen, zijn er verschillende mogelijkheden. Initiatiefnemers denken hierbij aan het verhuren van ruimte, bijvoorbeeld aan een groene Buitenschoolse Opvang (BSO), medegebruik door een organisatie voor dagbesteding, ondersteunende horeca met een winkel om eigen honing en steekproducten te verkopen. Door dit in eigen beheer te doen dalen het energiegebruik en de totale exploitatielasten.

1.4. Een MEC draagt niet alleen bij aan duurzaamheid maar ook aan het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen en een gezonde levensstijl

Kinderen worden in een natuurlijke omgeving meer uitgedaagd tot onderzoekend en creatief gedrag dan in een niet-natuurlijke omgeving**.** Spelen in de natuur stimuleert hun zelfvertrouwen, creativiteit, sociale intelligentie en het vermogen tot abstract denken. Daarnaast is bewezen dat regelmatig buiten actief zijn overgewicht voorkomt. (bron: Staatsbosbeheer)

2.1. Een MEC op een goede locatie levert een win-win situatie op

De locatie van het MEC moet een gezonde afweging zijn van afstand tot de doelgroepen en de mogelijkheden van de omgeving. Het moet voor de basisschoolleerlingen in Etten-Leur mogelijk zijn om op de fiets te komen. Aan de andere kant is een agrarische omgeving met natuurgebied en oppervlaktewater in de directe omgeving zeer wenselijk. Ook moet er ruimte zijn voor het experimenteren met mogelijkheden voor huishoudens voor duurzame opwek en opslag van energie.

Het zou zeer goed passen als in de directe omgeving ook Jeugdland en scouting Lambertus gehuisvest zouden worden. De diverse activiteiten van deze twee organisaties zijn gericht op kinderen. Met de kinderboerderij in de buurt komt er extra leven in de brouwerij. Daarnaast kunnen faciliteiten zoals bijvoorbeeld een speelveld, groene omgeving en een parkeerplaats met elkaar gedeeld worden. Uitgangspunt hierbij is gezamenlijk ruimtegebruik.

Ligging aan een wandel- en fietsroute zorgt ervoor dat een bezoek aan het MEC geen doel op zich hoeft te zijn maar ook als 'tussenstop' kan fungeren. Een plaats om even 'aan te leggen' voor een kop koffie, het bekijken van de dan ingerichte expositie, of om een streekgebonden product of honing mee te nemen uit het winkeltje.

De agrarische omgeving helpt niet alleen mee aan 'de beleving' op de boerderij maar heeft ook mogelijkheden om buren te bezoeken en de gasten te leren hoe dat het er nu echt aan toe gaat op een agrarisch bedrijf. Er wordt om die reden aansluiting gezocht met bijvoorbeeld een melkveebedrijf en een tuinder.

Een nabijgelegen natuurgebied en oppervlaktewater geeft weer zoveel andere mogelijkheden om de natuur te ontdekken, te beleven en te waarderen. Spoorzoeken met een echte boswachter, het leven in de sloot onderzoeken op blote voeten en met opgestroopte broekspijpen, het zijn zo maar wat voorbeelden die veel volwassenen nog zullen aanspreken 'van vroeger'. Maar die ook zeer belangrijk zijn voor de bewustwording van onze leefomgeving bij de hedendaagse computerjeugd.

Samengevat zijn de voorwaarden waaraan een locatie moet voldoen de volgende:

- Parkachtige setting;
- Gecombineerd gebruik gebouw waarbinnen iedere organisatie zelfstandig moet kunnen opereren;
- Multifunctioneel gebruik van parkeer- e stalingsvoorziening is prima mogelijk doordat activiteiten op verschillende momenten in de dag/avond, in de week en in het weekend plaatsvinden. Hierdoor is er ook sprake van een spreiding van de verkeersbewegingen;
- We gaan op dit moment uit van een benodigde oppervlakte van circa 2 ha. We realiseren ons dat dit een groot oppervlak is. Echter door ons uitgangspunt van gezamenlijk ruimtegebruik en slimme combinaties met activiteiten in de directe omgeving is sprake van zuinig ruimtegebruik;
- Het terrein moet afgesloten kunnen worden;
- Nabijheid van een school of een maatschappelijke accommodatie heeft de voorkeur vanwege gezamenlijk gebruik van parkeer- en stallingsvoorzieningen en daarmee een extra mogelijkheid voor zuinig meervoudig ruimtegebruik;
- Binnen redelijke fietsafstand voor de doelgroep;
- Bomen en groen om de te realiseren bebouwing. De bomen kunnen vanuit compenserend groen worden gerealiseerd;
- Het totaal aan subsidies inclusief indexering blijft maximaal gelijk;
- Kaders voor commercieel gebruik moeten in het kader van de verdere planontwikkeling uitgewerkt worden.

2.2. Een MEC zoals beschreven in dit voorstel verstrekt de regiofunctie van Etten-Leur en borgt de continuïteit van de betrokken verenigingen

In ons raadsprogramma namen we op dat we de regiofunctie van Etten-Leur willen versterken. De vier partijen die het gebouw willen realiseren, vervullen allemaal in meer of mindere mate ook een rol in de regio. Dit doen ze door samen te werken met vergelijkbare initiatieven in de regio West-Brabant. Door het realiseren van een MEC zoals beschreven in dit voorstel versterken we de regiofunctie van Etten-Leur en wordt de continuïteit van de betrokken verenigingen beter geborgd.

Alternatieven/varianten

1.1. Het niet beschikbaar stellen van grond voor het realiseren van een MEC

Uiteraard is het mogelijk om geen MEC te realiseren. Dit vinden wij echter niet wenselijk. Immers met dit voorstel wordt een bijdrage geleverd aan verschillende doelstellingen uit ons raadsprogramma, wordt de samenwerking tussen en de zelfredzaamheid van verenigingen gestimuleerd en wordt bijgedragen aan een zuinig gebruik van de ruimte.

Kanttekeningen en risico’s

Er bestaat uiteraard altijd een risico dat één of meer partijen uiteindelijk afziet van deelname, waardoor het plan zoals geschetst in dit voorstel niet of niet geheel kan worden gerealiseerd. Om dit risico te verminderen hebben wij als initiatiefnemers van dit voorstel overleggen gevoerd met alle mogelijk betrokken partijen. De conclusies uit deze overleggen luiden als volgt: Stichting MEC, IVN Mark en Dintel, Bijengilde en Duursaam Etten-Leur willen op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten samen met de gemeente zoeken naar een passende ruimte voor het realiseren van een Milieu Educatief Centrum in Etten-Leur. Scouting Lambertus en Jeugdland reageerden positief

op dit initiatief en zien nadrukkelijk meerwaarde in het realiseren van hun nieuwe locaties in de directe nabijheid van het MEC.

Toelichting

Financieel

Zoals hiervoor aangegeven worden geen aanvullende subsidies gevraagd.

IVN heeft een eigen gebouw dat IVN huurt van de gemeente. De jaarlijkse subsidie die IVN ontvangt is gelijk aan de jaarlijkse huur. Wanneer IVN het huidige gebouw verlaat kan de gemeente het pand verkopen of de locatie herontwikkelen. Dit levert uiteraard inkomsten op voor de gemeente. Deze inkomsten kunnen worden ingezet om de gronden die voor het MEC nodig zijn in erfpacht te geven zonder daarvoor een erfpachtcanon te heffen.

Ook DuurSaam ontvangt een huisvestingssubsidie van € 6.000,- per jaar. Ook dit bedrag kan worden ingezet voor de exploitatie van het gebouw.

Uiteraard levert dit voorstel ook baten op. Financiële baten leveren het verhuren van ruimte voor de groene BSO en voor dagbesteding. Daarnaast levert het voorstel baten op het gebied van duurzaamheid op. Deze lichten we toe in de paragraaf duurzaamheid.

Juridisch

Zoals aangegeven wordt de grond in erfpacht beschikbaar gesteld. Dit betekent dat wanneer het erfpachtrecht vervalt dat ook het opstalrecht vervalt. De gemeente blijft de eigenaar van de grond.

Personeel

De personele inzet voor de gemeente blijft beperkt tot het zoeken van een geschikte locatie en het regelen van het contract waarin de erfpacht worden geregeld. Hierbij kunnen contracten die al eerder met sportverenigingen zijn gesloten als model dienen.

Duurzaamheid

Het Milieu Educatie Centrum (MEC) is dé plaats waar jong en oud op een speelse manier kennis maken met natuur, milieu en duurzaamheid. Voor scholen is het MEC een unieke plek waar leerlingen op een verfrissende manier de natuur leren kennen en kennis kunnen maken met de mogelijkheden voor een duurzaam leven. Voor zowel het basisonderwijs, middelbaar onderwijs als de buitenschoolse opvang heeft het MEC verschillende lespakketten, lesbrieven, veldwerk opdrachten en andere leerzame lesmaterialen om leerlingen enthousiast te maken voor de natuur en het milieu.

Planning

We stellen voor direct na besluitvorming in de gemeenteraad te starten met het zoeken naar een geschikte locatie. Zodra deze gevonden is, kan de erfpachtovereenkomst worden voorbereid en ondertekend

Communicatie en participatie

Over het voorstel heeft afstemming plaatsgehad tussen alle mogelijke betrokken partijen, waaronder de gemeente. Conclusie hieruit luidt dat alle betrokken partijen positief staan ten opzichte van dit initiatief.

Na besluitvorming wordt het besluit op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

Bijlagen

1. Ontwerp raadsbesluit